

WWF vesien kunnostajana ja hanketoimijana

Manu Vihtonen
Virtavesi(suojelu)asiantuntija, Iktyonomi Amk
| Meret ja arktinen luonto |

WWF Suomi | WWF Finland | wwf.fi |
email: manu.vihtonen@wwf.fi
Mobile: +358 40 505 0620,
Lintulahdenkatu 10, FI-00500 HELSINKI

*"Solisevat joet, purot ja norot – sanalla sanoen virtavedet – ovat monelle lajille tärkeitä elinympäristöjä.
Jos näihin vesiin rakennetaan patoja tai muita virtausta haittaavia esteitä, luonto kärsii."*

<https://wwf.fi/alueet/suomi/virtavedet/>

Vapaa-ajan Kalastaja 3/2016

VAVAN VARRESSA

► TEKSTI: ISMO MALIN

Jokitalkkariksi omasta aloitteesta

• Peltsin matkassa 2016:

VIHTOSEN MANU ON MONIPUOLINEN KALAMIES, MUTTA MYÖS KALAVESIEN JA KALAKANTOJEN AMMATTIMAINEN SUOJELIJA. HÄN KUULUU MYÖS TAIMENTEN ESTEETTÖMIEN VAELLUSREITTIIEN PUOLESTAPUHUJIIN.

”Jokitalkkarointia”:

Kuva: Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Mitä Maailman Luonnon Säätio WWF tekee?

WWF on maailman vaikuttavin ympäristöjärjestö

Kansainvälinen WWF perustettiin vuonna 1961

WWF Suomi perustettiin 1972

WWF:n visio

Rakennamme tulevaisuuden, jossa ihmiset ja luonto elävät tasapainossa.

© Alexandra Antell / WWF

WWF:n missio

Suojelemme luontoa ja ratkaisemme maapallon vakavimpia ympäristöongelmia innostamalla ihmiset mukaan muutokseen luonnon, ympäristömme ja hyvinvointimme puolesta.

© Anu Valling / Diving Club Maremark / WWF-Finland

WWF on maailman vaikuttavin ympäristöjärjestö

*WWF Suomi on osa laajaa, kansainvälistä WWF-verkostoa, jolla on toimistoja noin 50 maassa ja toimintaa yli sadassa maassa.
Rakennamme tulevaisuuden, jossa ihmiset ja luonto elävät tasapainossa. wwf.fi*

WWF Suomen prioriteettialueet:

1. Suomi
2. Arktinen Alue
3. Borneon saari
4. Itäinen Afrikka
5. Itäinen Afrikka
6. Itämeri

WWF:n rooli ja vahvuudet:

- ✓ Kansainvälinen organisaatio, kalatyötä kaikissa Itämeren rantavaltioissa.
- ✓ Merkittävä rooli kaikissa viime vuosien kalojen suojelemissa Suomessa.
- ✓ Luotettava 'kriittinen ystävä' kalastushallinnolle: mukana kaikissa tärkeimmissä työryhmissä.
- ✓ Vahva kumppanuus muiden kalojen suojelemissa ajavien järjestöjen ja viranomaisten kanssa.

Kuva: Katri Nousiainen WWF Suomi

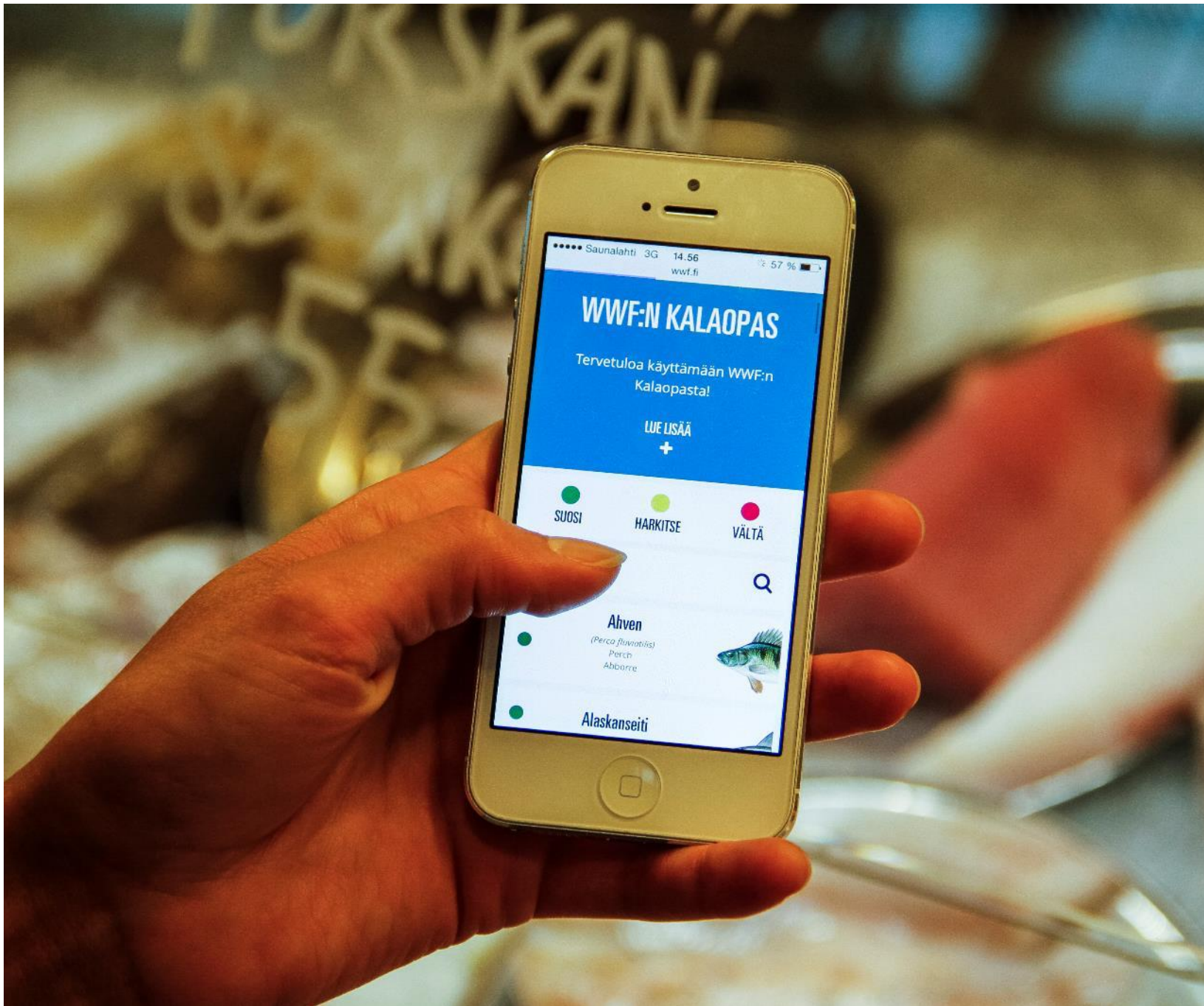

"Emme pysty pelastamaan kaikkea sitä mitä haluaisimme, mutta kuitenkin paljon enemmän, kun jos emme olisi koskaan yrittäneet."

Sir Peter Scott,
WWF:n perustaja

WWF:n kalatyö pähkinänkuoressa

- 1970-luvun lopulla Saimaan järvilohen emokalaston perustaminen.
- 1980-luvulla kenttähankkeita mm. toutaimen palauttamiseksi.
- 2000-luvun taitteessa virtavesitalkooleirejä Lestija Kiskonjoella meritaimenen pelastamiseksi.
- 2006 ensimmäinen **Kuluttajan kalaopas** Suomessa.
- 2010 Punainen kirja: erityisesti vaelluskalakantojen tila heikentynyt entisestään → Idea kalakampanjasta

WWF:n kalatyö pähkinänkuoressa

- ✓ 2011 palkataan täysipäiväinen kala-asiantuntija
- ✓ 2012 Kalakampanja käyntiin.
- ✓ 2015 Kalakampanja päätökseen → painopistettä virtavesityöhön ja elinympäristöjen ennallistamiseen
- ✓ 2017 "Kuteminen kuuluu kaikille" –yhteistyö K-ryhmän kanssa
- ✓ **2018 palkattiin täysipäiväinen asiantuntija virtavesityöhön**

Uusi kalastuslaki

- ✓ Toi toivottua suojaa monille uhanalaisille kalakannoille.
- ✓ Ensimmäistä kertaa historiassa uhanalaisia kaloja rauhoitettiin kalastukselta.
- ✓ Padot, kuormitus, sivusaaliiksi joutuminen ja ilmastonmuutos edelleen uhkana.

Turhat padot

- ✓ WWF:n virtavesityön tärkeä painopiste.
- ✓ Suomessa jopa kymmeniä tuhansia turhia patoja ja noususteitä.
- ✓ Vesivoimalaitoksista suurin osa pien- ja minivesivoimaa, jolla ei juurikaan merkitystä sähköntuotannon tai energiajärjestelmän kannalta.

Kuva: Petteri Hautamaa / WWF

Vesilain ja velvoitteiden päivitys

- ✓ Kolmannes pien- ja minivesivoimaloista ilman mitään kalatalousvelvoitteita.
- ✓ Myöskään olemassa olevia kalatievelvoitteita ei ole pantu täytäntöön.
- ✓ Suurten voimalaitosten velvoitteet tuntuvasti alimitoitettuja.

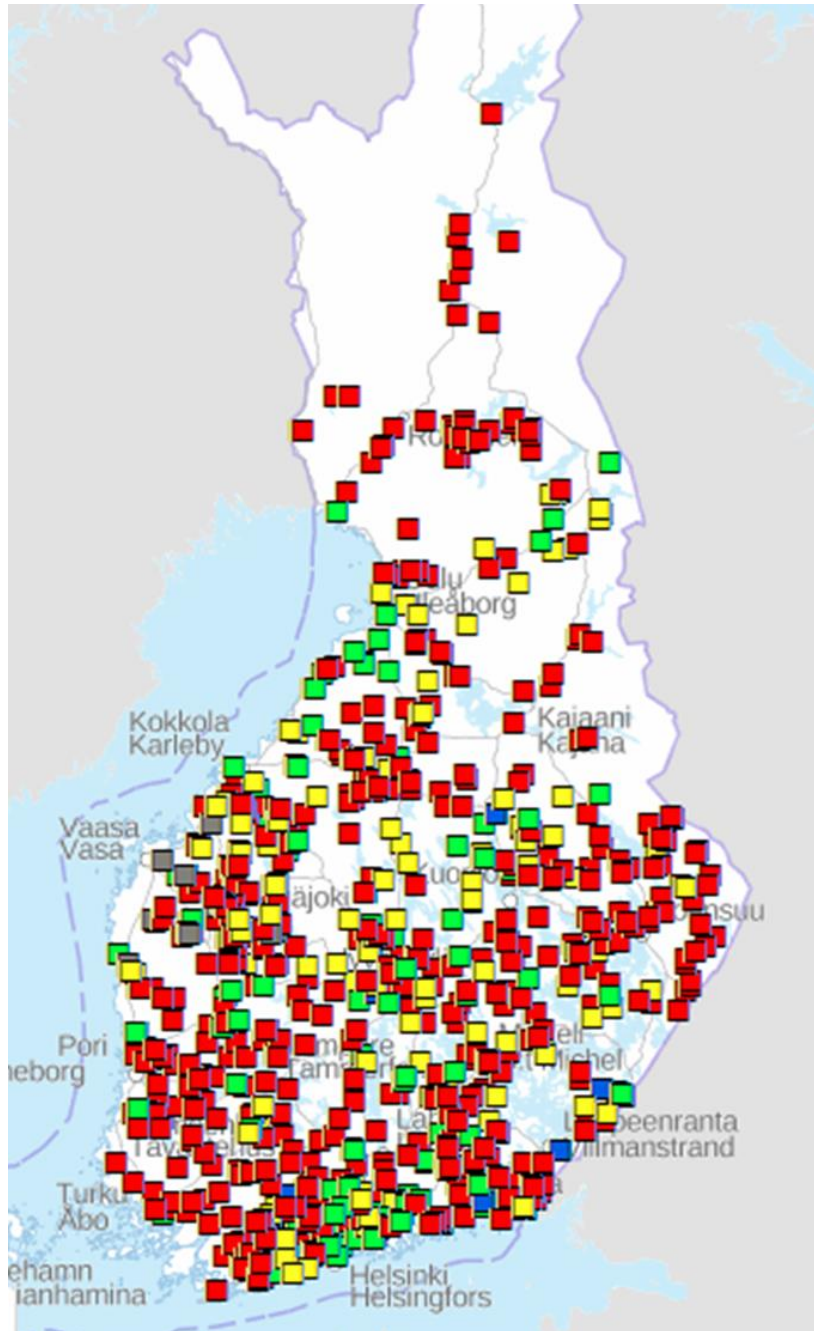
Turhien vaellusesteiden poistoon liittyvän projektin tausta ja tarve

- ✓ Suomen virtavesiä on hyödynnetty surutta vesivoiman, teollisuuden ja maatalouden tarpeisiin. Tämän seurauksena luonnonvaraiset vaelluskalakannat ovat hävinneet lähes koko maasta.
- ✓ Rakennetut vaellusesteet, kuten padot, katkaisevat kalojen elinkierron estämällä pääsyn esimerkiksi kutu- tai poikasalueille, mikä on johtanut luontaisen lisääntymisen loppumiseen.
- ✓ Suomessa on tehty mittavia virtavesienkunnostuksia ja kalastuksen säätelyä on tiukennettu, mutta toimenpiteiden vaikutus jää vähäiseksi mikäli kalat eivät pääse nousemaan kutualueilleen.
- ✓ Vaelluskalakantojen palauttamisella on myös huomattavia yhteiskunnallisia ja taloudellisia hyötyjä.
- ✓ WWF haastatteli ELY- keskusten virkamiehiä/asiantuntijoita alueittensa keskeisistä vaellusesteistä. Haastatteluissa nousi esiin satoja kohteita ja lisätarve patojen poistamiseen liittyvälle toiminnalle.
- ✓ Suomessa uhanalaiseksi luokiteltuja vaelluskaloja ovat mm. lohi ja järvilohi, taimen, ankerias ja vaellussiika. Vaellusesteiden poistosta hyötyvät myös simpukat ja ravut.

<https://wwf.fi/>

together possible

– Ympäristöhallinnon tietokannassa vaellusesteitä onkin jo yli 4 000

... Ja arvioiden mukaan Suomen noin 90 000 silta- ja tierummusta jopa kolmannes toimii osittaisina tai kokonaisina vaellusesteinä!

Pienten nousuesteiden poisto tai muutostyöt ja virtavesikunnostukset ovat kenen tahansa edistettävissä...hihojen kääriminen on usein se suurin kynnys!

Ennen:

Jälkeen:

Patokato- hanke Tavoitteet

- Lisätä tietoisuutta kalojen vaellusta ja luonnollista elinkiertoa haittaavista turhista vaellusesteistä
- Käynnistää työ käyttötarkoitusta vailla olevien vaellusesteiden poistamiseksi esimerkkikohteissa
- Tarjota apua ja ohjeistusta vaellusesteiden poistamiseen tähtäävässä työssä
- Aktivoida, sitouttaa ja auttaa paikallistasojen toimijoita vaellusesteiden poistossa

Vapautetaan vetemme kaloille

Monet kalalajimme ovat sukupuuton partaalla. Syy on yksinkertainen: kalat haluaisivat nousta joissa ja puroissa sijaitseville lisääntymisalueilleen, mutta niiden tie on tukittu padoilla, siltarummuilla ja muilla ylitsepääsemättömillä esteillä.

<https://wwf.fi/alueet/suomi/virtavedet/>

Tarvitaan käsipareja

Viranomaisten resurssit niukkoja, yleensä ei lainkaan resursseja pienempiin virtavesikohteisiin, jotka voivat kuitenkin olla erittäin merkittäviä.

Talkookunnostukset ja noususteiden poisto nykyaikaista ja luonnonmukaista kalavesien hoitoa, jolla myös positiivisia vaikutuksia paikallisyhteisöön.

Halutaan maanlaajuinen ilmiö!

Kuva: Joonas Fritze / WWF

Kuteminen kuuluu kaikille!

- ✓ K-ryhmän ja WWF:n 5-vuotinen yhteistyöhanke.
- ✓ Keskiössä pienet, mutta merkittävät kutuesteet, joiden korjaaminen kustannustehokasta, ei vaadi vesilain mukaista lupaa ja voidaan toteuttaa talkoovoimin tai kevyellä konetyöllä.
- ✓ Tavoitteena myös tehokas viestintä ja paikallisten toimijoiden aktivointi.
- ✓ Ensimmäisen syksyn 2017 aikana avattiin 9 kutuestettä ja kunnostettu 40 kutualuetta.

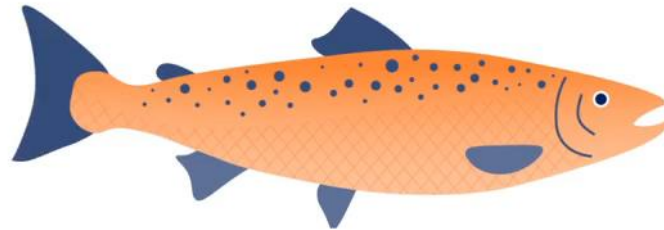
"KORUPUHEIDEN SIJAAN TARTUTAAN LAPIOON":

- K-ryhmän ja WWF:n monivuotinen yhteistyö tuotti konkreettisia ja näkyviä tuloksia jo ensimmäisenä pilottisyksynä.
- Hienoin hetki oli, kun Imatran talkoissa ensimmäinen taimen nousi avatun nousuesteen ohi talkoiden ollessa vielä käynnissä", WWF Suomen pääsihteeri Liisa Rohweder kertoo.
- Olemme saaneet paljon vinkkejä sopivista kohteista niin paikallisilta toimijoilta, K-kauppailta kuin yksityishenkilöiltäkin, mutta otamme uusia ehdotuksia ilomielin vastaan", WWF:n suojeluasiantuntija Elina Erkkilä sanoo.

<https://kesko.fi/media/uutiset-ja-tiedotteet/uutiset/2017/kuteminen-kuuluu-kaikille--kampanja-tuottaa-tulosta-uhanalaisille-vaelluskaloille-avattu-jo-kilometrikaupalla-kutualueita/>

WWF ja K-ryhmä aloittivat monivuotisen yhteistyön uhanalaisten vaelluskalojen pelastamiseksi, eli "Kuteminen kuuluu kaikille" -sloganista tuttu yhteistyö

<https://kesko.fi/kalapolut>

Äärimmäisen uhanalaisen meritaimenen epätoivoinen yritys päästä kutemaan:

<https://www.youtube.com/watch?v=zvLaSmY5usU>

Kuva ja video: Petteri Hautamaa

<https://wwf.fi/alueet/suomi/virtavedet/>

Näin sinäkin voit auttaa!

- 1. Kuteminen kuuluu kaikille, kerro siitä kavereillesi jakamalla tämä video:
https://www.youtube.com/watch?v=7O3ly_eAguc
- 2. Osta ruokapöytäsi WWF:n Kalaoppaan suosittelimia kalalajeja:
<https://wwf.fi/kalaopas/>
- 3. Tee lahjoitus WWF:n tilille FI98 1572 3000 3268 68. Viesti: [Virtavesi](#)
- 4. Liity WWF-yleiskummiksi ja auta vaelluskaloja: <https://wwf.fi/wwfkummi/>
- 5. Ilmoittaudu talkoolaiseksi raivaamaan kutuesteitä: kalapolut@wwf.fi
- 6. Maanomistaja! Kutsu talkoolaiset töihin: kalapolut@wwf.fi

FRESHABIT LIFE IP –HANKE:

- Olemme mukana myös Euroopan komission osin rahoittamassa Freshabit LIFE IP -hankkeessa.
 - Hankkeessa järjestämme talkooleirejä, joilla kunnostetaan uhanalaisten kalojen lisääntymisalueita.
 - Lisäksi hankkeessa lisätään ihmisten tietoisuutta muun muassa ympäristökasvatuksen keinoin.
 - Hanketta koordinoi Metsähallituksen luontopalvelut
- <https://www.metsakeskus.fi/freshabit-life-ip-hanke>

WWF:n talkooleirit:

- Talkookalenteri (Ilmoittautuminen alkaa tiistaina 20.3. klo 9.00.)

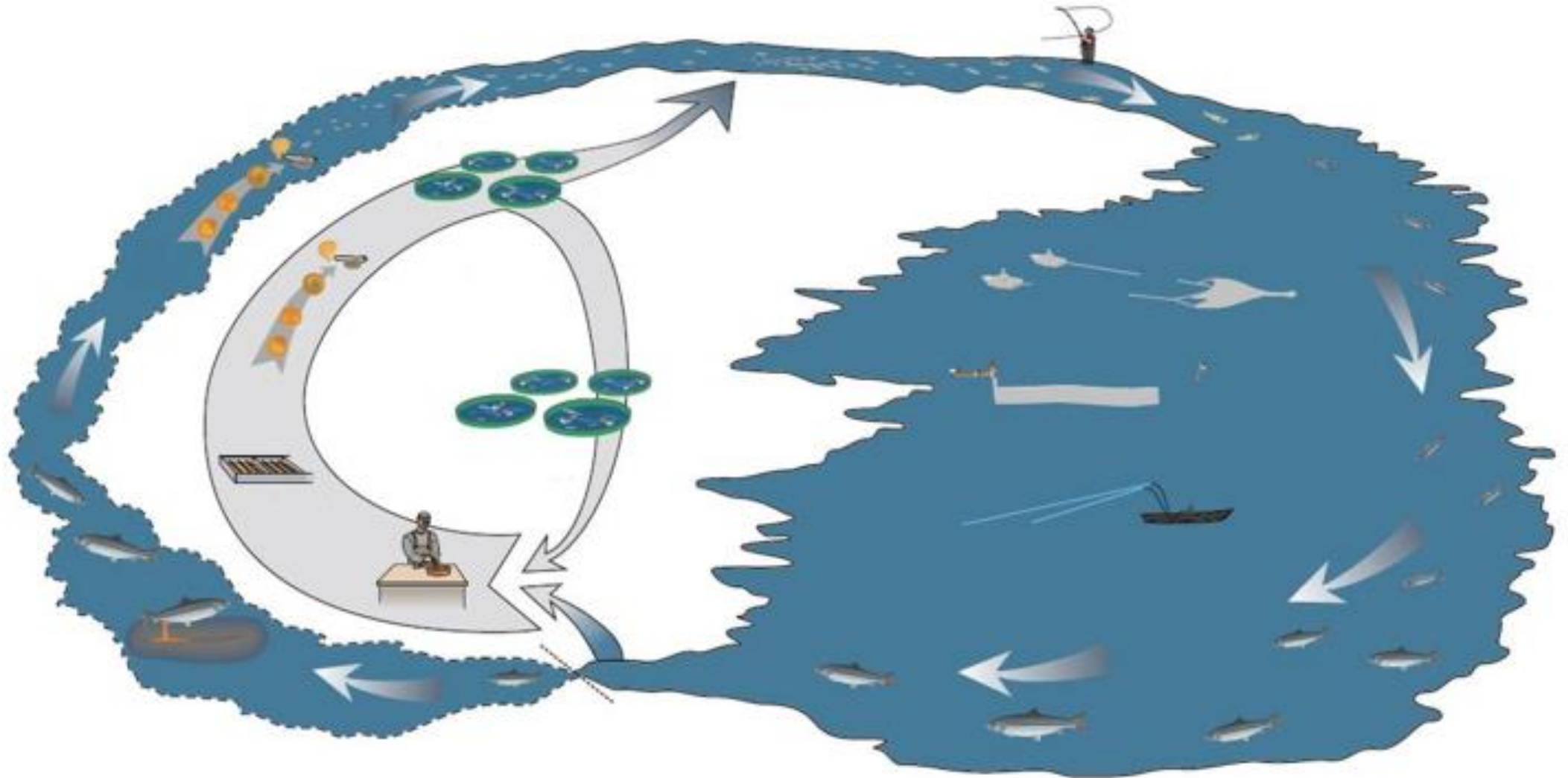
- Vallisaari Helsingissä 14.–17.6.
- Kolin kansallispuisto Pohjois-Karjalassa 30.6.–7.7.
- Perämeren kansallispuisto 14.–21.7.
- Turponsaari Pihlajavedellä 28.7.–4.8.
- Kiskonjoki Perniössä 11.–18.8.

”Perniössä kunnostetaan Kiskonjoen Saarenjärven aluetta. Työohjelmassa on ainakin ruovikon niittoa, rantaniittyjen raivausta, vieraslajien poistoa ja purokunnostusta. WWF:n kalustoa paimentaa Manu Vihtonen kenttämestarina...”

- Isokari Selkämeren kansallispuistossa 25.8.–1.9.

Lisätietoa: <https://wwf.fi/vaikuta-kanssamme/vapaaehtoistyö/talkooleirit/>

Eri tahojen ja intressien yhteinen päämäärä = elinvoimaiset vaelluskalakannat

Tulossa:

Kuva: Katri Nousiainen WWF Suomi

SAVE THE DATE

Virtavesien tulevaisuus 2 -seminaari / World Fish Migration Day

”Vapautetaan vetemme vaelluskaloille”

Seppo Leimonen 2017 / seppo.net

Pe 20.4.2018
Helsingin keskusta
(tarkempi paikka ilmoitetaan myöhemmin)

Klo 10 - 17 Seminaari
klo 17:30 - 19:30 Concrete Reasons
-dokumenttielokuvan ensi-ilta

Tilaisuuden järjestää WWF Suomi yhteistyössä Jasper Pääkkösen ja kansanedustaja Pekka Haaviston kanssa. Seminaarin ohjelma ja ilmoittautumissivusto tulossa myöhemmin.

Kiitos!

together possible™

© Petteri Hautamaa / WWF